

A.286/31

ACTA

POLONIAE

HISTORICA

XXXI

WARSAWA

1975

NOS AUTEURS

JANUSZ W. GOŁĘBIOWSKI (*né en 1928*) — *professeur*; directeur de l'Institut du Mouvement Ouvrier International de l'École Supérieure des Sciences Sociales près le Comité Central du Parti Ouvrier Polonais Unifié et vice-recteur de ladite École (Varsovie); spécialisation: histoire du mouvement ouvrier international.

KRYSTYNA KERSTEN (*née en 1931*) — *professeur agrégé*; Institut d'Histoire de l'Académie Polonaise des Sciences (Varsovie); spécialisation: histoire de la Pologne populaire.

ANDRZEJ MURZYŃSKI (*né en 1926*) — *professeur agrégé*; Institut du Droit Pénal de l'Université de Varsovie; spécialisation: procédure pénale.

STEFAN OLSZOWSKI (*né en 1931*) — membre du Bureau Politique du Comité Central du Parti Ouvrier Polonais Unifié; ministre des Affaires étrangères de la République Populaire de Pologne.

KAZIMIERZ PIĘSOWICZ (*né en 1930*) — *docteur*; Institut des Sciences Économiques de l'Université de Varsovie; spécialisation: histoire économique des XIXe et XXe siècles.

JAN REZLER (*né en 1925*) — *docteur*; Institut du Droit Civil de l'Université de Varsovie; spécialisation: droit privé.

JERZY TOPOLSKI (*né en 1928*) — *professeur*; membre de l'Académie Polonaise des Sciences; Institut d'Histoire de l'Université de Poznań; spécialisation: histoire économique et sociale de la Pologne et de l'Europe à l'époque moderne; méthodologie de l'histoire.

STEFAN ŻÓLKIEWSKI (*né en 1911*) — *professeur*; membre de l'Académie Polonaise des Sciences; Institut des Recherches Littéraires de l'Académie Polonaise des Sciences; spécialisation: méthodologie de la recherche littéraire; théorie de la culture.

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA
POLONIAE
HISTORICA

31

WROCŁAW—WARSZAWA—KRAKÓW—GDAŃSK
ZAKŁAD NARODOWY IM. OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1975

COMITÉ DE RÉDACTION

Antoni Czacharowski, Władysław Czapliński,
Antoni Czubiński, Stefan Kieniewicz (président),
Jerzy Kłoczowski, Tadeusz Łepkowski,
Antoni Mączak, Janusz Pajewski,
Marian Henryk Serejski, Roman Wapiński,
Józef Wolski, Zbigniew Wójcik, Andrzej Wyczański

RÉDACTION

Tadeusz Łepkowski (rédacteur en chef),
Roman Wapiński, Zbigniew Wójcik (rédacteurs adjoints),
Krzysztof Gawlikowski, Stanisław Russocki (secrétaires)

INSTYTUT HISTORII PAN

Rynek Starego Miasta 29/31

00-272 Warszawa

Adresse télégraphique: HISTORIOPAN

REDAKTORZY WYDAWNICTWA

Anna Heliasz, Izabella Rodzik

Printed in Poland

12-55.46.

Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk.
Wrocław, Oddział w Warszawie 1975 r.
Nakład 630 egzemplarzy. Format A-5.
Objętość: 20,6 ark. wyd.; 20,25 ark. druk.
Papier: druk. sat. III kl., 80 g., format: 61×86.
Oddano do składania 3.VIII.1974 r.
Podpisano do druku w kwietniu 1975 r.
Wydrukowano w kwietniu 1975 r.
Drukarnia im. Rewolucji Październikowej,
Warszawa, ul. Mińska 65.
Nr zam. 1149/74. Cena 45,— zł.

SOMMAIRE

ÉTUDES

Jerzy Topolski, Creative Processes of the Formation of Socialist Society in Poland (1944 - 1974)	5
Stefan Olszowski, The Foreign Policy of People's Poland in the Past Thirty Years	33
Janusz W. Gołębiowski, General Regularities and Specific Features of the Building of Socialism in Poland (1944 - 1948) . . .	59
Kazimierz Piesowicz, Les facteurs sociaux dans l'évolution démographique de la Pologne dans les années 1945 - 1970 . . .	87
Krystyna Kersten, The New Territorial Shape of the Polish State and Evolution of Political Attitudes of Polish Society (1944 - 1948)	119
Andrzej Murzynowski, Jan Rezler, Les codifications du droit judiciaire en Pologne populaire	151

ESSAIS

Stefan Żółkiewski, Sur l'exemple de l'hebdomadaire « Kuźnica »	187
--	-----

RECHERCHE HISTORIQUE. COURANTS ET STRUCTURES

Antoni Podraza, L'Institut d'Histoire de l'Université Jagellonne	209
--	-----

DISCUSSIONS

Ludwik Hass, Les problèmes des recherches sur la société de la Pologne de l'entre-deux-guerres	231
--	-----

COMPTES RENDUS

- H. Wereszycki, *Geschichte Österreichs* (K. Sójka-Zielińska); J. Reychman, *Histoire de la Turquie* (R. Majewski); A. Gieysztor, *Précis d'histoire de l'écriture latine* (J. Karwasińska); *La Pologne à l'époque du morcellement féodal* (A. Olejarczuk); H. Zins, *England and the Baltic in the Elisabethan Era* (M. Bogucka); J. Jaros, *History of Coal Mining in People's Poland 1945 - 1970* (D. Molenda); K. Sójka-Zielińska, *Les grands codes civils du XIXe siècle* (S. Salmonowicz); F. Stasiak, *Political Emigration from Poland in the United States 1831 - 1864* (T. Łepkowski); R. Czepulis-Rastenis, « La classe dite intellectuelle ». *L'intelligentsia polonaise dans le Royaume de Pologne 1832 - 1862* (J. Leskiewiczowa); S. Pawlak, *The Policy of the United States towards China 1941 - 1955* (K. Gawlikowski) 243

NOTES 273

VIE SCIENTIFIQUE

- The Cracow Symposium of the International Commission for Slavonic Studies (W. A. Serczyk); *Les méthodes quantitatives dans les sciences historiques* (J. Banaszkiewicz) 311

ACTA POLONIAE HISTORICA

T. XXVII, 1973, Ossolineum, 270 pages

Prix \$4,5

ÉTUDES

Henryk Barycz, Les premiers contacts de Jan Łasicki avec la culture occidentale (1556 - 1561)

Eugeniusz Wiśniowski, The Parochial School System in Poland towards the Close of the Middle Ages

Stanisław Litak, The Parochial School Network in Poland Prior to the Establishment of the Commission of National Education (First Half of the 18th Century)

Marcin Król, La conscience historique et le pouvoir révolutionnaire. Le cas des jacobins (1793 - 1794)

Jerzy Topolski, Reflections on the First Partition of Poland (1772)

Wiesław Śladkowski, L'opinion occidentale et la cause de l'indépendance de la Pologne pendant la Première Guerre mondiale: L'activité d'Edmond Privat

RECHERCHES ET PROBLÈMES

Franciszek Ryszka, Politische Wissenschaft und Geschichtswissenschaft. Einige methodologische Bemerkungen

Irena Gieysztor, La démographie historique polonaise (XVIIe - XVIIIe siècle): sources, méthodes, résultats et perspectives

RAPPORTS

Halina Janowska, Research on the Economic Emigration

COMPTES RENDUS — NOTES ANALYTIQUES — VIE SCIENTIFIQUE

T. XXVIII, 1973, Ossolineum, 254 pages

Prix \$4,5

ÉTUDES

Jerzy Dowiata, Le livre et l'école dans l'éducation des seigneurs laïcs en Pologne et dans les pays voisins du Xe au XIIe siècle

Janusz Tazbir, Connaissance des oeuvres de Las Casas en Pologne

Eugeniusz Duraczyński, Some Remarks on the Regional Characteristics of the Resistance Movement in Poland

ESSAIS

Jerzy Jedlicki, Native Culture and Western Civilization (Essay from the History of Polish Social Thought of Years 1764 - 1863)

NOUVELLES MÉTHODES

Andrzej Wyrobisz, Les sources et les méthodes archéologiques dans les recherches sur l'histoire du bas Moyen Age et des temps modernes en Pologne

TRAVAUX EN COURS

Karol Górski, On the Biography of Lucas Watzenrode
Jerzy Dowiat, Bronisław Geremek, Tadeusz Lalik, Stanisław Trawkowski, Die Kulturgeschichte des mittelalterlichen Polens. Voraussetzungen der Darstellung

ÉTAT DE RECHERCHES

Władysław Czapliński, Der Kampf um das *Dominium maris Baltici* und die baltische Politik Polens im XVII. Jahrhundert
Zbigniew Landau, Review of Works on the Economic History of the Second Republic Published in the Years 1962 - 1971

DISCUSSIONS

Zbigniew Stankiewicz, Some Remarks on the Typology of Transition from Feudalism to Capitalism in Agriculture
Jan Zamojski, La guerre de l'ombre

COMPTES RENDUS — NOTES — VIE SCIENTIFIQUE

T. XXIX, 1974, Ossolineum, 268 pages

Prix \$4,5

ÉTUDES

Benedykt Zientara, Foreigners in Poland in the 10th - 15th Centuries: Their Role in the Opinion of Polish Medieval Community
Jakub Sawicki, Ein unbekanntes Konkordat? (Ein Beitrag zur Geschichte der Beziehungen zwischen Staat und Kirche in Polen zur Zeit der Reformation)

- Michał T y m o w s k i, La ville et la campagne au Soudan Occidental du
XIVe au XVIe s. (problème des rapports économiques)
Krzysztof G a w l i k o w s k i, The Chinese War-Lord System of the 1920s.
Its Origin and Transformations

NOUVELLES MÉTHODES

- Zbigniew L a n d a u, Comparative Research on the Long-Range Economic
Growth of Poland (a Proposal concerning the Selection of States for
Comparison)

MATÉRIAUX

En marge des grands anniversaires:

Copernic 1473 - 1973

Commission de l'Éducation Nationale 1773 - 1973

Marian B i s k u p, Copernicus' Verhältnis zum Deutschen Ritterorden

Jerzy M a t e r n i c k i, L'enseignement de l'histoire en Pologne au XVIIIe s.

RECHERCHE HISTORIQUE. COURANTS ET STRUCTURES

Czesław M a d a j c z y k, Les vingt ans de l'Institut d'Histoire de l'Académie
Polonaise des Sciences (bilan et perspectives)

DISCUSSIONS

Władysław C z a p l i ń s k i, Wojciech W r z e s i ń s k i, The Polish Western
Frontier

COMPTES RENDUS — NOTES — VIE SCIENTIFIQUE — CHRONIQUE

T. XXX, 197, Ossolineum, 303 pages

Prix \$4,5

ÉTUDES

Tadeusz G r u d z i ń s k i, The Beginnings of Feudal Disintegration in Poland
Stanisław R u s s o c k i, Les assemblées préreprésentatives en Europe centrale

Jerzy M i c h a l s k i, L'opposition capitale — province et ville — campagne dans la mentalité des Polonais de la seconde moitié du XVIIIe siècle

Ludwik H a s s, The Socio-Professional Composition of Hungarian Freemasonry (1868 - 1920)

ESSAIS

Jerzy W. Borejsza, Portrait du révolutionnaire polonais

Józef Chlebowczyk, Die Madjarisierungs — und die Germanisierungs-
politik im 18. - 19. Jahrhundert und um die Jahrhundertwende. Versuch
einer Konfrontation

MATÉRIAUX

Wiesław Śladkowski, La gauche française et la question de l'indépen-
dence de la Pologne au cours de la Première Guerre mondiale

Leon Grosfeld, La Pologne face au problème de l'évacuation de la Rhé-
nanie (1926 - 1929)

RECHERCHE HISTORIQUE. COURANTS ET STRUCTURES

Aleksander Gieysztor, L'histoire à l'Université de Varsovie

COMPTES RENDUS — NOTES — VIE SCIENTIFIQUE — CHRONIQUE

ACTA POLONIAE HISTORICA

Pour commande à l'étranger s'adresser à la Centrale du Commerce Extérieur « ARS POLONA—RUCH », 00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7 Bank Handlowy S.A. Warszawa konto nr 1595-006-000-00710. Le numéro \$5,65

WARUNKI PRENUMERATY

Cena prenumeraty rocznej 90.— zł

Cena prenumeraty półrocznej 45.— zł

Institucje państwowe i społeczne, zakłady pracy, szkoły — mające siedzibę w miastach wojewódzkich i powiatowych, mogą zamawiać prenumeratę za pośrednictwem miejscowych Oddziałów i Delegatur RSW „Prasa—Książka—Ruch” lub bezpośrednio w Centrali Kolportażu RSW „Prasa—Książka—Ruch” 00-958 Warszawa, ul. Towarowa 28, konto PKO nr 1-6-100020, w terminie do dnia 25 listopada na rok następny.

Institucje państwowe i społeczne, zakłady pracy, szkoły — mające siedzibę w miejscowościach, w których nie ma Oddziałów RSW „Prasa—Książka—Ruch” — winny opłacać prenumeratę w terenowo właściwych urzędach pocztowych.

Prenumeratę krajową dla czytelników indywidualnych przyjmują urzędy pocztowe, listonosze i bezpośrednio Centrala Kolportażu RSW „Prasa—Książka—Ruch” 00-958 Warszawa, ul. Towarowa 28, konto PKO nr 1-6-100020, w terminie do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych RSW „Prasa—Książka—Ruch” 00-840 Warszawa ul. Wronia 23, konto PKO nr 1-6-100024.

Sprzedaż numerów bieżących i uprzednich

Institucje państwowe i społeczne, szkoły, zakłady pracy oraz czytelnicy indywidualni mogą nabywać tę publikację:

- w księgarni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN; sprzedaż gotówkowa i wysyłkowa, pojedynczych numerów i w kontynuacji: płatność gotówką, przelewem lub za zaliczeniem pocztowym. Adres: ORPAN 00-901 Warszawa, Pałac Kultury i Nauki, konto PKO nr 1-6-1000312
- w Księgarni „Ossolineum” 50-106 Wrocław, Rynek 8
- w Głównej Księgarni Naukowej 00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7
- w Księgarni Naukowej 31-118 Kraków, ul. Podwale 6.

Prenumeratory mieszkający za granicą mogą zamawiać

ACTA POLONIAE HISTORICA

za pośrednictwem Centrali Handlu Zagranicznego „Ars Polona—Ruch” 00-068 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 7 Bank Handlowy S.A. Warszawa konto nr 1595-006-000-00710.

Indeks 35263/35130

Cena: 45 zł

Index 35263/35130

A PARAÎTRE DANS LE XXXIIe VOLUME:

Bronisław Geremek

Western Europe in Middle Ages

Władysław Czapliński

Western and Northern Europe in 16th - 18th Centuries

Władysław A. Serczyk

Eastern Europe in 16th - 18th Centuries

Jan Kieniewicz, Marcin Kula

The Third World

Stanisław Gierszewski

L'Institut d'Histoire de l'Université de Gdańsk